

Lähettäjä: Anu Peura <peuraanu@gmail.com>
Lähetetty: tiistai 13. marraskuuta 2018 23.25
Vastaanottaja: STM Kirjaamo
Aihe: Lausunto; hallituksen esitys laiksi Tartuntatautilain 3 ja 48 §:n muuttamisesta

Lausunto; hallituksen esitys laiksi Tartuntatautilain 3 ja 48 §:n muuttamisesta

Tartuntatautilain 48 §:n voimaantulo 1.3.2018 on aiheuttanut sotealalla huolta ja paineita. Työnantajat ovat vaatineet henkilöstöltä kausi-influenssarokotteen ottamista riippumatta siitä, mikä kyseisen ihmisen työtehtävä on, sillä tämä menettelytapa lienee työnantajan kannalta vaivattomin. Maallikkona voisin sanoa, että on menty siitä, missä aita on matalin miettimättä lainkaan seurauksia. Rokotteen vaatiminen työssä kuin työssä ei ole perusteltua eikä myöskään lain tarkoitus. Sen lisäksi katson, ettei yhdeltä ammattiryhmältä voida viedä itsemääräämisoikeutta ja vetoaminen potilasturvallisuuteen ei ole riittävä kriteeri Tartuntatautilain 48 §:n jättämiseksi voimaan.

Hieman asiaan perehtyneenä katson, että tällaisenaan em. lakipykälä rikkoo useita eri lakeja, joista mainittakoon esimerkkeinä:

- Perustuslaki 1 §; Valtiosääntö turvaa ihmisarvon loukkaamattomuuden ja yksilön vapauden ja oikeudet sekä edistää oikeudenmukaisuutta yhteiskunnassa.
- Perustuslaki 6 §; Ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.
- Perustuslaki 7 §; Jokaisella on oikeus elämään sekä henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen. Henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ei saa puuttua eikä vapautta riistää mielivaltaisesti eikä ilman laissa säädettyä perustetta.
- Perustuslaki 18 §; Jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Julkisen vallan on huolehdittava työvoiman suojelusta. Julkisen vallan on edistettävä työllisyyttä ja pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus työhön. Oikeudesta työllistävään koulutukseen säädetään lailla. Ketään ei saa ilman lakiin perustuvaa syytä erottaa työstä.
- Laki yksityisyyden suojasta työelämässä 4 §; Työnantajan on kerättävä työntekijää koskevat henkilötiedot ensi sijassa työntekijältä itseltään. Jos työnantaja kerää henkilötietoja muualta kuin työntekijältä itseltään, työntekijältä on hankittava suostumus tietojen keräämiseen.
- Laki yksityisyyden suojasta työelämässä 5 §; Työnantajalla on oikeus käsitellä työntekijän terveydentilaa koskevia tietoja, jos tiedot on kerätty työntekijältä itseltään tai hänen kirjallisella suostumuksellaan muualta ja tietojen käsittely on tarpeen sairausajan palkan tai siihen rinnastettavien terveydentilaan liittyvien etuuksien suorittamiseksi taikka sen selvittämiseksi, onko työstä poissaoloon perusteltu syy, taikka jos työntekijä nimenomaisesti haluaa selvitetävän työkykyisyyttään terveydentilaa koskevien tietojen perusteella.
- Yhdenvertaisuuslaki 8 §; Ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn

perusteella. Syrjintä on kielletty riippumatta siitä, perustuuko se henkilöä itseään vai jotakuta toista koskevaan tosiseikkaan tai oletukseen. Välittömän ja välillisen syrjinnän lisäksi tässä laissa tarkoitettua syrjintää on häirintä, kohtuullisten mukautusten epääminen sekä ohje tai käsky syrjiä.

- Euroopan ihmisoikeussopimus 14 artikla, Tässä yleissopimuksessa tunnustetuista oikeuksista ja vapauksista nauttiminen taataan ilman minkäänlaista sukupuoleen, rotuun, ihonväriin, kieleen, uskontoon, poliittisiin tai muihin mielipiteisiin, kansalliseen tai yhteiskunnalliseen alkuperään, kansalliseen vähemmistöön kuulumiseen, varallisuuteen, syntyperään tai muuhun asemaan perustuvaa syrjintää.

ja koska sotealalla työskentelevä henkilö on potilaan asemassa asioidessaan työterveyshuollossa, tulee huomioida myös:

- Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 6 §; Potilasta on hoidettava yhteisymmärryksessä hänen kanssaan. Jos potilas kieltäytyy tietystä hoidosta tai hoitotoimenpiteestä, häntä on mahdollisuuksien mukaan hoidettava yhteisymmärryksessä hänen kanssaan muulla lääketieteellisesti hyväksyttävällä tavalla.
- Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 13 §; Potilasasiakirjoihin sisältyvät tiedot ovat salassapidettäviä. Terveystieteiden ammattihenkilö tai muu terveydenhuollon toimintayksikössä työskentelevä taikka sen tehtäviä suorittava henkilö ei saa ilman potilaan kirjallista suostumusta antaa sivulliselle potilasasiakirjoihin sisältyviä tietoja.

Mitä Tartuntatautilain 48 §:llä on saatu aikaan? Tuhoa. Ei mitään muuta. Rokotuskattavuus hoitohenkilöstön keskuudessa oli suhteellisen hyvä ennen lain voimaan tuloa. 1.3.2018 jälkeen yhä useampi alan ammattilainen on herännyt huomaamaan, mistä tässä on kyse; ei suinkaan ihmisten terveydestä eikä potilasturvallisuudesta vaan yksinomaan rahasta. Kausi-influenssarokotteen hyöty viime vuosina on ollut varsin vähäinen ja syksyn rokotteen osalta sen arvioidaan olevan n. 20 %:n luokkaa. Syksyn rokote on erityisseurannassa, sillä siitä ja sen mahdollisista haitta- ja sivuvaikutuksista ei ole vielä riittävästi tutkimustuloksia. 1.3.2018 poistui alan henkilöstöltä velvollisuus ilmoittaa lääkehaitoista, ja pahoin pelkään, että syksyn rokotuksen suhteen ainakin osa haitta- ja sivuvaikutuksista jää ilmoittamatta, huolimatta siitä, että lääke on erityisseurannassa. Ja yhteiskunta, pikemminkin päättäjät eli kansanedustajat, valjastavat sotealan henkilöstön koekaniineiksi lääkkeelle? Mitä te ajattelette, mihin te pyritte?

Mikäli Tartuntatautilain 48 §:ää ei kokonaisuudessaan kumota, tulee Suomen soteala menettämään satoja ellei tuhansia ammattilaisia joko naapurimaihin Ruotsiin ja Norjaan tai aloille, joilla ei vastaavaa pakkoa ole. Itse olen työskennellyt Norjassa viimeiset 1,5 vuotta ja tiedän, että kiinnostus sekä Ruotsin että Norjan työpaikkoihin on kasvanut valtavasti viimeisen reilun vuoden aikana. Vastaavanlainen ”pakkorokote” ei myöskään tulisi menemään läpi kummassakaan em. maista.

Onko Suomella varaa kouluttaa hoitajia naapurimaiden tarpeisiin ja antaa tietotaidon valua muiden hyödyksi? Onko tämä influenssarokotepakko yhteiskunnan keino varautua soteuudistukseen karsimalla pois alalta ihmiset, jotka uskaltavat ajatella itse? Ihmiset, jotka uskaltavat kyseenalaistaa toiminnanärkevyyttä.

Toivon, että eduskunta joulukuussa ottaessaan kantaa Tartuntatautilain 48 §:ään miettii mistä saadaan hoitajia niiden tilalle, jotka tämän epäkurantin lakipykälän myötä hakeutuvat pois alalta. Kuka teitä ja läheisiänne jatkossa hoitaa?

Huolestunein terveisin,

Anu Peura

Sairaanhoidaja (YAMK)

Tromssa

Lähteet

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19920785>

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20040759>

<https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1999/19990063>